

Nr. 430/C2/654/III-5/2016

CONCLUZII

*formulate de procuror în cauza nr.1104/1/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, având ca obiect rezolvarea de principiu a următoarei chestiuni de drept :
"dacă în aplicarea dispozițiilor art.5 din Codul penal, conform deciziei nr.265/2014 a Curții Constituționale, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit Codului penal anterior, a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art.86¹ din Codul penal anterior și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează potrivit dispozițiilor art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal raportat la art.86⁴ alin.1 din Codul penal anterior sau conform art.96 alin.4 și 5 din Codul penal actual"*

În urma analizei de admisibilitate a sesizării, efectuate în temeiul art.475 din Codul de procedură penală, rezultă că sesizarea aparține Curții de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, investită cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță (*apel*), care a constatat, în cursul judecății, existența unei chestiuni de drept a cărei dezlegare nu a mai fost supusă examenului Înaltei Curți de Casație și Justiție, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau

printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Totodată, de lămurirea acestei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată (*soluția în calea de atac depinde de lămurirea ce se va da chestiunii de drept*).

I. Situația juridică premisă care a generat necesitatea rezolvării chestiunii de drept

Judecătoria Slatina, prin sentința penală nr.710 din 8 octombrie 2015, pronunțată în dosarul nr.4493/311/2015, a condamnat pe inculpatul V.N. la 1 an și 5 luni închisoare pentru refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice, prevăzută de art.337 din Codul penal cu aplicarea art.5 din același cod, reținându-se că la 22 ianuarie 2014 a condus autoturismul pe drumurile publice și a refuzat să se supună prelevării de mostre biologice necesare în vederea stabilirii alcoolemiei.

Constatând că inculpatul a săvârșit fapta dedusă judecății în termenul de încercare al unei suspendări sub supraveghere, prima instanță, în baza art.96 alin.4 și 5 raportat la art.44 alin.1 și 2 din Codul penal, a revocat suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei rezultante de 10 luni închisoare și 1500 lei amendă penală, aplicată prin sentința penală nr.64 din 27 iulie 2011 a Judecătoriei S., definitivă prin decizia penală nr.15 din 24 ianuarie 2012 a Curții de Apel Alba Iulia și, potrivit art.39 alin.1 lit.b și d din Codul penal, a adăugat la pedeapsa de 1 an și 5 luni închisoare, stabilită în cauză, un spor de 1/3 din pedeapsa neexecutată de 10 luni închisoare, respectiv 3 luni și 10 zile, urmând ca inculpatul să execute, în final, pedeapsa rezultantă de 1 an 8 luni și 10 zile închisoare, la care se adaugă 1500 lei amendă penală.

În examinarea legii incidente cu privire la fapta săvârșită, instanța de fond a avut în vedere conținutul deciziei nr.265 din 6 mai 2014 a Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.5 din Codul penal și a apreciat că în cauză sunt mai favorabile dispozițiile noului Cod penal, care stabilesc limite de pedeapsă mai reduse în raport cu prevederile art.87 alin.5 din Ordonanța de

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM ADJUNCT PROCUROR GENERAL

Urgență a Guvernului nr.195/2002, republicată.

Împotriva acestei hotărâri a formulat apel procurorul, susținând că hotărârea este nelegală, întrucât în cauză stabilirea și executarea pedepsei trebuia realizată potrivit dispozițiilor art.16 din Legea nr.186/2012 raportat la art.86⁴ din Codul penal anterior.

Astfel, s-a arătat că rațiunea argumentelor sunt cele reținute în decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.13/2015, întrucât ipoteza este similară cu cea din cauza dedusă judecății, legiuitorul omițând însă să facă referire la anularea și revocarea suspendării sub supraveghere.

Curtea de Apel Craiova opinează că soluționarea problemei de drept trebuie să pornească de la scopul reglementării cuprinse în art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012.

În acest sens este invocată decizia Curții Constituționale nr.738 din 16 decembrie 2014, prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012 (ale cărei argumente au fost reluate în Decizia Curții Constituționale nr.677 din 20 octombrie 2015), potrivit căreia "dispozițiile art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012 vizează o categorie aparte de persoane condamnate, și anume cele care au beneficiat de suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. Este vorba de persoane condamnate definitiv, cărora le sunt aplicabile dispozițiile art.6 din Codul penal referitoare la legea penală mai favorabilă numai dacă pedeapsa pe care o execută depășește maximul special prevăzut de legea nouă. În ceea ce privește însă modalitatea de executare a pedepsei, și anume suspendarea sub supraveghere, legiuitorul a preferat, din considerente care țin de securitatea raporturilor juridice și de respectarea principiilor autorității de lucru judecat și al separației puterilor în stat, *ca aceasta să-și producă efectele până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea definitivă de condamnare*".

Prin urmare, în opinia instanței de apel, menținerea măsurii suspendării sub supraveghere a executării pedepsei, aplicate în baza Codului penal din 1969, după intrarea în vigoare a Codului penal, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare, privește toate efectele acestui mijloc de individualizare a executării pedepsei, legiuitorul nefăcând nicio distincție cu privire la conținutul ori efectele suspendării sub supraveghere.

Pe de altă parte, instanța a arătat că, în cazul săvârșirii unei infracțiuni în cadrul termenului de încercare al suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicate în baza Codului penal anterior, pentru care legea penală mai favorabilă este Codul penal în vigoare, eventuala aplicare a dispozițiilor art.96 din Codul penal privind revocarea suspendării produce efecte mai favorabile, atât sub aspectul condițiilor în care operează revocarea, cât și în privința tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni.

Totodată, s-a susținut că posibilitatea de a reexamina condițiile de revocare a beneficiului suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicate prin hotărâre definitivă conform Codului penal anterior, în virtutea principiului legii penale mai favorabile prevăzut în art.5 din Codul penal, ar trebui, dacă este admisă, să beneficieze de o aplicare unitară, inclusiv în situația comiterii unei infracțiuni în cadrul termenului de încercare al suspendării, dar după intrarea în vigoare a noului Cod penal.

II. Dispoziții legale incidente în materia examinată

Art.5 din Codul penal. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei

(1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

Curtea Constituțională, prin decizia nr.265/2014¹ a statuat că: *dispozițiile art.5 din Codul penal sunt neconstituționale în măsura în care nu*

¹ Decizia nr.265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.5 din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr.372 din 20 mai 2014.

permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.

Art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal

Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare.

Art.83 alin.1 din Codul penal din 1969. Revocarea în cazul săvârșirii unei infracțiuni

Dacă în cursul termenului de încercare cel condamnat a săvârșit din nou o infracțiune, pentru care s-a pronunțat o condamnare definitivă chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă suspendarea condiționată dispunând executarea în întregime a pedepsei, care nu se contopește cu pedeapsa aplicată pentru noua infracțiune.

Art.86⁴ alin.1 din Codul penal din 1969. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere

Dispozițiile art.83 și art.84 se aplică în mod corespunzător și în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Art.96 alin.4 și 5 din Codul penal. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere

(4) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere cel condamnat a săvârșit o nouă infracțiune, descoperită până la împlinirea termenului și pentru care s-a pronunțat o condamnare la pedeapsa închisorii, chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă suspendarea și dispune executarea pedepsei.

(5) Pedeapsa principală pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la recidivă sau la pluralitatea intermediară.

Art.43 din Codul penal. Pedeapsa în caz de recidivă

Dacă înainte ca pedeapsa anterioară să fi fost executată sau considerată ca executată se săvârșește o nouă infracțiune în stare de recidivă, pedeapsa stabilită pentru aceasta se adaugă la pedeapsa

anterioară neexecutată ori la restul rămas neexecutat din aceasta.

Art.44 alin.1 și 2 din Codul penal. Pluralitatea intermediară

(1) Există pluralitate intermediară de infracțiuni când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare și până la data la care pedeapsa este executată sau considerată ca executată, condamnatul săvârșește din nou o infracțiune și nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru starea de recidivă.

(2) În caz de pluralitate intermediară, pedeapsa pentru noua infracțiune și pedeapsa anterioară se contopesc potrivit dispozițiilor de la concursul de infracțiuni.

III. Considerente privind chestiunea de drept supusă dezlegării

Problema de drept supusă dezlegării vizează incidența deciziei nr.265/2014 a Curții Constituționale privind aplicarea globală a legii penale mai favorabile în stabilirea tratamentului sancționator al pluralității de infracțiuni (*stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere*), atunci când cea de-a doua infracțiune este comisă în cadrul termenului de încercare al suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicate în temeiul art.86¹ din Codul penal anterior, infracțiune pentru care, sub aspectul condițiilor de incriminare și al tratamentului sancționator, este considerată ca fiind mai favorabilă legea penală nouă.

Art.5 din Codul penal reglementează principiul *mitior lex* raportat la situațiile în care succesiunea de legi operează față de cazuri nedefinitiv judecate.

Sub acest aspect, Curtea Constituțională a statuat, prin decizia nr.265 din 6 mai 2014, că *dispozițiile art.5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile*. Deși dispozitivul nu o spune explicit, considerentele hotărârii, care îl lămuresc, fac neechivocă interpretarea instanței de contencios constituțional în sensul

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM ADJUNCT PROCUROR GENERAL

că aplicarea legii penale mai favorabile se face în mod global, prin alegerea dispozițiilor unei singure legi cu privire la toate instituțiile de drept substanțial incidente.

Astfel, în caz de tranziție, judecătorul este ținut de aplicarea legii penale mai favorabile în ansamblu, noțiunea de instituție autonomă nefiind reglementată de niciunul dintre cele două coduri penale. Nu se poate reține că o normă din Codul penal care reglementează cu privire la o anumită instituție de drept penal (recidivă, concurs de infracțiuni, prescripție etc.) este independentă de legea căreia îi aparține.

Un alt argument invocat de instanța de contencios constituțional în sprijinul acestei concluzii se referă la respectarea exigențelor ce țin de lipsa discriminării infractorului, care nu numai că justifică, dar impun aplicarea unui tratament identic. Aceasta presupune că suspectii / inculpații care au comis faptele sub imperiul legii vechi dar care vor fi judecați sub imperiul legii noi trebuie să aibă, în funcție de legea mai favorabilă, *o situație juridică identică, ori cu cei condamnați anterior potrivit legii vechi, ori cu cei ce vor săvârși infracțiuni potrivit legii noi, nefiind permisă o a treia formă de tratament sancționator ce combină dispoziții din ambele coduri (paragraful 48).*

Raportat la cele statuate prin decizia instanței de contencios constituțional se constată că instituția suspendării executării pedepsei sub supraveghere, ca măsură de individualizare a executării pedepsei, a fost preluată în actualul Cod penal, care prevede însă condiții de aplicare și efecte diferite, mai ales sub aspectul revocării sau anulării acesteia, fiind astfel susceptibilă de a face obiectul aplicării legii penale mai favorabile. De altfel, prin Decizia nr. 648 din 11 noiembrie 2014², instanța de control contencios a menționat că *„astfel, chiar dacă, potrivit art.96 alin.(5) din Codul penal, pedeapsa principală pentru noua infracțiune, în cazul revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la recidivă sau la pluralitatea intermediară, această nouă reglementare nu poate fi considerată lege penală mai favorabilă în raport de vechea reglementare a suspendării condiționate a executării pedepsei, ci doar în ceea ce privește, eventual, vechea*

² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.30 din 14 ianuarie 2015

reglementare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere” (paragraful 19).

Pe de altă parte, problema de drept supusă dezlegării a fost generată de reglementarea introdusă prin art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal, referitoare la *modalitatea de executare a pedepsei cu suspendarea sub supraveghere aplicată în baza Codului penal din 1969*.

Astfel, s-a susținut că prin menținerea, după intrarea în vigoare a Codului penal, a măsurii suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicate în temeiul art.86¹ din Codul penal din 1969, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare, legiuitorul a avut în vedere toate efectele acestui mijloc de individualizare, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării.

Or, din cuprinsul art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012 rezultă în mod cert că reglementarea se referă exclusiv la menținerea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicate anterior intrării în vigoare a noului Cod penal, iar nu și la regimul juridic aplicabil sub aspectul revocării sau anulării acestei măsuri.

De altfel și Curtea Constituțională, în decizia nr.738/2014³ a arătat că menținerea măsurii suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal anterior a fost determinată de considerente care țin de securitatea raporturilor juridice și de respectarea principiilor autorității de lucru judecat și al separației puterilor în stat.

Concluzia că această reglementare nu vizează regimul suspendării sub supraveghere a executării pedepsei sub aspectul revocării sau anulării rezultă și din examinarea comparativă a dispozițiilor art.15 alin.1 și 2, respectiv art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012.

În acest sens se observă că alin.1 al art.15 vizează, similar alin.1 al art.16, o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicată conform art.81 din Codul penal anterior, care *se menține* după intrarea în vigoare a noului Cod penal.

În schimb, alin.2 al art.15 stabilește în mod expres că *regimul* suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzut la alin.1, inclusiv

³ Decizia nr.738 din 16 decembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.16 alin.1 din Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr.118 din 16 februarie 2015.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM ADJUNCT PROCUROR GENERAL

sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Prin urmare, în acest caz este evident că voința legiuitorului de a menține regimul juridic al suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzut de legea veche, în măsura în care se ajunge la revocarea ei, a fost determinat de împrejurarea că această modalitate de individualizare nu mai există în legea nouă.

În considerarea acestor argumente, rezultă că legiuitorul nu a instituit (așa cum a făcut-o în cazul suspendării sub supraveghere, prin art. 15 alin. 2 din Legea nr. 187/2012) menținerea regimului revocării suspendării sub supraveghere conform Codului penal anterior și după intrarea în vigoare a actualului cod penal (nu este instituită, prin forța legii, ultraactivitatea acestui regim). În aceste condiții, este justificată concluzia conform căreia instituția revocării suspendării sub supraveghere va fi supusă, în ipoteze tranzitorii, principiului legii penale mai favorabile. Astfel, magistratul, în contextul unei aprecieri globale impuse de jurisprudența obligatorie a Curții Constituționale, va identifica care dintre regimurile de revocare a suspendării sub supraveghere, potrivit Codului penal anterior ori a celui în vigoare, este mai favorabil în cauza concretă dedusă judecătii.

În condițiile în care, în cauza în care a fost invocată chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită, pentru infracțiunea dedusă judecătii instanța a stabilit ca lege penală mai favorabilă legea nouă, criteriul aprecierii globale obligă tot la aplicarea legii noi în ceea ce privește revocarea suspendării sub supraveghere, conform art. 96 alin. 4 și 5 din Codul penal.

Pentru aceste motive, în temeiul art.475-477 din Codul de procedură penală

VĂ SOLICITĂM

Pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare :

"În aplicarea dispozițiilor art.5 din Codul penal, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM ADJUNCT PROCUROR GENERAL

Codului penal din 1969, a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante, în urma revocării suspendării sub supraveghere, se realizează potrivit dispozițiilor art.96 alin.4 și 5 din Codul penal”.

PRIM ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL*,
Dimitrie Bogdan LICU

*În condițiile vacanței funcției de Procuror General, potrivit dispozițiilor art.15 alin.4 din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul nr.2632/C/2014 din 30 iulie 2014 al Ministrului Justiției, modificat prin Ordinul nr.1650/C/2015 din 18 mai 2015 al Ministrului Justiției (Monitorul Oficial nr.367 din 27 mai 2015).